

БЪЛГАРСКИ

2014 09 különszám

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
havilapja
www.bolgarok.hu

Откриване на учебната година
Четиригодишна равностетка
„Биляна“ отново в България!
Георги Господинов: „Балади и разпади“

Вестник жидин ягтов BOLGAR

Откриване на учебната година

**Как радостен
си пръв учебен ден!**
Елисавета Багряна

На първи септември тази година Българското училище за роден език, което функционира вече цели десет години, отново отвори врати за своите възпитаници, дошли по-

раснали и развълнувани след края на двумесечната лятна ваканция. Тържественото откриване на новата учебна година се състоя на 7 септември, в присъствието на родители и официални гости. В програмата ученици от различните класове рецитираха стихотворения, а професионалните му-

зиканти Давид и Шаламон Ередич изпълниха фолклорни български мелодии, с които придадоха традиционно звучене на събитието.

Посланик Бисерка Бенишева, председателят на Българското републиканско самоуправление д-р Данчо Мусев и директорът на училището г-жа Светла Кюсева поздравиха учащите се по случай започването на учебната година.

Специално внимание, както винаги на този ден, бе отделено на онези, за които звънецът би за първи път в живота – първокласниците. Като символичен жест на приобщаване, те получиха от големите ученици вратовръзки с логото на учебното заведение, а директорката лисна менчето с вода, както повелява старата българска традиция..

През 2014-2015 година в училището ще се обучават общо 80 ученици, организирани в 12 групи. Стартват три нови паралелки – две първи клас, в които децата са разделени според степента на владение на български език, и една паралелка за начинаещи на възраст 11-12 години. Новозаписаните ученици са

Tanévnyitó a Bolgár Iskolában

Mily örömteli az első iskolai nap!
Eliszaveta Bagryana

Idén szeptember elsején a Bolgár Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola, amely már 10 éve működik, ismét megnyitotta kapuit tanítványai számára, akik megnőve

és lelkesen érkeztek vissza a két hónapos nyári szünet végén.

Az ünnepélyes tanévnyitóra szeptember 7-én került sor a szülők és a hivatalos vendégek társaságában. A műsorban a tanulók verseket szavaltak, Eredics Dávid és Eredics Salamon profi zenészek pedig bolgár népzenei játszottak.

Biszerka Beniseva nagykövet asszony, dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke és az iskola igazgatója, Kjoszeva Szvetla köszöntötték a diákokat a kezdődő tanév alkalmából. Különleges figyelmet ezen a napon ismét azok kaptak, akik életükben először hallották az iskolai csengőt – az első osztályos tanulók. Szimbolikus gesztusként az iskola emblémájával díszített nyakkendőt kaptak az idősebb diákoktól, az igazgatónő pedig régi

bolgár szokás szerint vizet locsolt a lábuk elé.

A 2014/2015-ös tanévben, az iskolában összesen 80 gyermek tanul 12 csoportban. Három új osztály indul: két első osztály, amelyekbe a gyermekek a nyelvtudás szintje szerint kerültek, és egy kezdő csoport 11-12 éveseknek. Az új tanulók száma 16, ami jól mutatja a szülők és gyermekek növekvő érdeklődését az iskola iránt. A foglalkozásokat négy tanár (Daniela Dimitrova, Batinkova Elena, Kjoszeva Szvetla és Sztoilova Marija) tartja, bolgár nyelvet és irodalmat, illetve népismeretet tanítanak Budapesten és Szigetszentmiklóson. Az elmúlt 3 évben Halásztelken is voltak órák, de az ott tanulók idén júniusban sikeresen befejezték középfokú tanulmányaikat, és a többségük érettségi vizsgát tett bolgár nyelvből.

16 на брой и това е факт, който сам по себе си говори за нарастващия интерес на родители и деца към училището.

Четирима преподаватели (Даниела Димитрова, Елена Батинкова, Светла Кьоцева и Мария Стоилова) водят часовете по български език, литература и народознание в Будапеща и Сигетсентмиклош. През последните три години се провеждаха занятия и в Халастелек, но учениците там завършиха успешно средното си образование през юни тази година, като повечето от тях положиха квалифика-

ционни изпити по български език. На тържеството за първия учебен ден на присъстващите официално бе представена новата детска учителка от България Магдалена Чорбаджийска, която ще помага и при подготовката на учениците по музика.

Учебната година започва с много нови предизвикателства пред учители и ученици. Българското училище за роден език е домакин на заключителната част на конкурса „Аз съм българче“, която ще се проведе през месец ноември. Причина за гласуването ни дове-

рие е достойното представяне на нашите ученици в миналогодишното състезание. Надеждите ни са и тази година да бъдем сред наградените участници в престижното съревнование. В него ще премерят силите си деца от българските общности, които макар и пръснати по всички краища на света, пазят дълбоко в себе си чувството за национална принадлежност.

*Мария Стоилова,
преподавател в Българското
училище за роден език*

A tanévnyitón a jelenlévők hivatalosan is megismerhették a Bulgáriából érkezett új óvónőt, Magdalena Csorbadzsijszkat, aki a tanulók zenei képzését is segíteni fogja. A tanév számos kihívással kezdődik mind a tanulók, mind a tanárok számára. A Bolgár Iskola idén

novemberben házigazdája lesz az „Én bolgár vagyok” c. verseny záró rendezvényének. A rendezés jogát azért kaptuk meg, mert tanulóink nagy számban vettek részt a múlt évi versenyen. Reményeink szerint tanulóink idén is a díjazottak között lesznek. A megmérettetésen

a külföldön élő bolgár közösségek gyermekei vesznek részt, akik, bár szétszórva élnek az egész világon, szívükben őrzik a nemzeti öntudat szikráját.

*Marija Sztoilova,
a Bolgár Nemzetiségi Nyelvoktató
Iskola tanára*

Първият училищен звънец

Уважаема г-жо Бенишева, Скъпи родители, учители и деца,

За десета година откриваме учебната година в Българското училище по роден език, но българското образование в Унгария има много по-дълга традиция. Само 4 години след създаването на 100-годишното ДБУ, нашите предци основават училище за своите деца. Ние сме наследници на тази традиция. По своя статут българското училище

в Унгария е уникално – както за Унгария, така и за България. Това означава, че учителите, които работят тук са изправени пред творческа ситуация, те трябва да решават задачи, които не са шаблонни. Това е трудно, но много предизвикателно и мобилизира тяхната креативност и творческа енергия.

Резултатите не закъсняват – днес все повече хора проявяват интерес към училището. Тази година ние започваме учебната година с 12 групи, а това означава, че всеки ден от понеделник до събота имаме по две групи деца, разпределени според възрастта и степента на владеене на езика. Напредването им в усвояването на езикови умения е видимо, с всяка измината година все повече деца и родители ни се доверяват.

Ние сме благодарни за това доверие и знаем, че то много задължава. Затова и всичките ни усилия са съсредоточени за подобряване на учебната работа и то така, че да е интересна и привлекателна, дори за уморени от целодневния труд и учене деца.

Знаем още, че при нас идват не какви да е ученици: това са амби-

циозни и можещи деца, които се справят с високите изисквания и предизвикателства, както на български, така и на унгарски език. Затова смятаме за свое задължение са им създадем разнообразни възможности за изява не само в класните стаи. Ще спомена само едно от събитията, които ни предстоят през следващите месеци.

Миналата година нашите деца се представиха изключително добре и заеха призови места на фестивала „Аз съм българче“ в Прага. Това, както и 100-годишният юбилей на ДБУ ни даде повод да станем през тази учебна година домакини на фестивала. В края на ноември ще посрещнем деца и учители от българските училища зад граница и наш дълг е да се представим по достоен начин, показвайки на какво е способно едно училище с близо 100-годишна традиция.

Предстои ни една изпълнена с труд учебна година. Пожелавам на всички упоритост и постоянство всеки ден, успех и удовлетвореност в края на годината!

Светла Кюсева,
директор на училището

Becsöngettek

Tisztelt Nagykövet Asszony, Kedves Szülők, Tanárok és Gyerekek!

Tizedik alkalommal nyitjuk meg a tanévet a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában, de a bolgár oktatásnak Magyarországon sokkal korábbra nyúló hagyományai vannak. Elődeink mindössze 4 évvel az idén 100 éves MBE megalapítása után iskolát hoztak létre a gyerekeik számára. Mi a követői vagyunk ennek a hagyománynak. A magyarországi bolgár iskola státuszát tekintve egyedülálló mind Magyarországon, mind Bulgáriában. Ez azt jelenti, hogy az itt dolgozó tanároknak alkotómunkát kell végezniük, olyan feladatokat kell megoldaniuk, amelyeket nem lehet sablonosnak nevezni. Ez nehéz dolog, de nagy kihívást is jelent, ami mobilizálja a kreativitásukat és alkotóenergiájukat.

Az eredmények sem maradnak el és egyre

többen érdeklődnek az iskola iránt. Idén 12 csoporttal kezdjük meg a tanévet, ami azt jelenti, hogy hétfőtől szombatig minden nap két csoportban oktatunk. A gyerekeket életkor és nyelvtudás alapján osztjuk be a csoportokba. A nyelvi képességeik fejlődése szemmel látható, minden évben egyre több gyerek és szülő bízik meg bennünk.

Hálásak vagyunk ezért a bizalomért, és azt is tudjuk, hogy ez kötelességeket ró ránk. Ezért minden erőfeszítésünk az oktatómunka jobbá tételére irányul, hogy az érdekes és vonzó legyen még az egész napos tanulástól elfáradt gyerekeknek is.

Azt is tudjuk, hogy nem akármilyen tanulók járnak hozzánk: ambíciózus és jó képességű gyerekek ők, akik megbirkóznak a magas követelményekkel és kihívásokkal mind bolgár, mind magyar nyelven. Ezért is érezzük kötelességünknek, hogy

változatos szereplési lehetőségeket kínáljunk nekik az osztálytermen kívül is. Most csak egy eseményt szeretnék megemlíteni, amire az elkövetkező hónapokban kerül sor. Tavaly a tanulóink nagyon jól szerepeltek és több helyezést értek el a Prágában megrendezett „Bolgár vagyok” elnevezésű fesztiválon. Ezek az eredmények és az MBE 100 éves jubileuma adta az ötletet, hogy idén mi legyünk a fesztivál házigazdái. November végén fogadjuk a határon túli bolgár iskolák tanulóit és tanárait, és nagyon fontos, hogy méltó módon mutassuk meg, mire képes egy közel 100 éves hagyományokkal rendelkező iskola.

Munkával teli tanév vár ránk. Mindenkinél kitartást és állhatatosságot kívánok minden napra, és sok sikert a tanév végére!

Kjoszeva Szvetla
igazgató

Четиригодишна равностметка

Интервю с д-р Данчо Мусев. Председателят на Българското републиканско самоуправление прави равностметка на събитията и успехите от последните четири години.

Как би окачествил изминалите четири години?

За да добием пълна представа за промените в нашата общност, не е достатъчно да се разгледат изминалите четири години, затова, ако ми разрешиш, бих започнал малко поотдалеч. Българското републиканско самоуправление с настоящото ръководство приключва своя трети избиращелен мандат. Има смисъл да погледнем назад в какво състояние получихме самоуправлението и в каква степен успяхме да развием инфраструктурата в на-

шата общност.

И сега, както и по време на изборите през 2002 година, голяма част от кандидатите за самоуправленията са членове на Дружеството на българите в Унгария. Организацията се съвзе някъде към януари 2003 година, тогава започнахме работата. Приехме едно самоуправление, което от гледна точка на духовност и структура не беше годно да задоволи нуждите на общността, нито да демонстрира съществена дейност. Голяма част от годишния бюджет на самоуправлението е била използвана за изплащане на хонорари, самоуправлението не разполагаше с нито една собствена институция.

Трябваше преди всичко да набавим нужния за дейността капитал и да изградим структура на личния състав. По онова време Българското републиканско самоуправление разполагаше годишно с 35 милиона форинта от държавния бюджет. През изминалите 12 години ние успяхме да увеличим тази сума на повече от 100 милиона форинта годишно. По онова време Самоуправлението имаше трима

служители, а в настоящия момент те, заедно с работещите в нашите институции, са 21. От моя гледна точка това е едно съвсем различно равнище.

Как стана възможно това?

През годините изградихме в самоуправлението многопластова система на финансиране. Благодарение на правителствената политика през изминалите години в бюджета на Републиканското самоуправление освен нормативната субсидия за текущи експлоатационни разходи се вля и бюджетната помощ от нашите културни институции. Паралелно с това участвахме в множество успешни за нас проекти, а разполагаме и със собствени приходи. От голямо значение е и това, че представителите на Българското републиканско самоуправление до ден днешен не получават хонорари, и така годишно успяваме да направим икономии в рамките на няколко милиона форинта. Благодарение на това ефективно стопанисване на средствата през изминалите 12 години създадохме институционална система, която

Tükörben az elmúlt négy év

A következőkben dr. Muszev Dancsóval készült interjúnkat olvashatják. A Bolgár Országos Önkormányzat elnöke értékelt az elmúlt négy év történéseit és sikereit.

Hogyan értékelnéd az elmúlt 4 évet?

Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a közösségünkben történt változásokról nem elég az elmúlt 4 évet áttekintenünk, ezért ha megengeded, kicsit messzebből kezdeném az értékelést. A Bolgár Országos Önkormányzat a jelenlegi vezetéssel a harmadik ciklusát zárja. Érdemes visszatekinteni arra, hogy milyen állapotban vettük át az önkormányzatot és hová sikerült fejlesztenünk a közösségünk infrastrukturáját. Ahogy most is, már a 2002-es választások idején is a Magyarországi Bolgárok Egyesületének tagjai adták az önkormányzat jelöltjeinek nagyját. 2003 januárjára felállt

a testület és meg tudtuk kezdeni a munkát. Egy olyan önkormányzatot vettünk át, amely szellemiségét és struktúráját tekintve nem volt alkalmas a közösség igényeinek kielégítésére és nem tudott érdemi tevékenységet felmutatni. Az önkormányzat éves költségvetésének nagy része tiszteletdíjak kifizetésére lett felhasználva, az önkormányzatnak egy intézménye sem volt. Mindenekelőtt meg kellett teremtenünk a működésünkhöz szükséges tőkét és személyzeti struktúráját. Akkor a Bolgár Országos Önkormányzat normatív állami támogatásból 35 millió forintos költségvetést tudhatott magáénak éves szinten. Az elmúlt 12 évben ezt az összeget sikerült több mint évi 100 millió forintra növelnünk. Akkor az Önkormányzatnak 3 alkalmazottja volt, jelenleg az intézményeinknél dolgozókkal együtt 21. Álláspontom szerint ez egy teljesen más szint.

Hogyan lehetséges ez?

Az évek alatt többszintű finanszírozást építettünk ki az önkormányzatnál. Az elmúlt évek kormányzati politikájának köszönhetően a normatív működési támogatáson túl az oktatási és kulturális intézményeink költségvetési támogatása is beépült az Országos Önkormányzat költségvetésébe. Ezzel párhuzamosan számos sikeres pályázaton is részt vettünk, illetve saját bevételeink is vannak. Nagyon fontos, hogy a Bolgár Országos Önkormányzat képviselői a mai napig nem vesznek fel tiszteletdíjat, így éves szinten több millió forintos megtakarítást érünk el. Ennek a költségkímélő gondolkodásnak köszönhető, hogy az elmúlt 12 évben olyan intézményrendszert hoztunk létre, amely helyi és országos szinten is biztosítja a közösségünk fennmaradását.

осигурява оцеляването на нашата общност на местно и национално ниво.

Кои институции са на издръжка на Самоуправлението?

На наша издръжка са детската градина и училището за роден език. Създадохме библиотека и документален център. Ние финансираме разходите за служителите на Българския културен дом.

Нека разгледаме по-конкретно резултатите и приоритетите през изминалите четири години.

Ключов момент в изминалите четири години е, че след продължително съгласуване успяхме да станем юридически собственици на сградата на улица „Байза“. Това означава, че Българското републиканско самоуправление официално стана доверителен собственик на сградата. Този успех има своята сериозна история, на която сега бих желал да се спра малко по-подробно.

През септември 2011 година българската държава нареди закриването на Средното общообразователно училище „Христо Ботев“. За

да не изгубим сградата (настоящата ни образователна и административна база), трябваше да предприемем спешни мерки и един месец по-късно, през октомври, станахме собственици на институцията. Самата сграда беше много остаряла и нейната поддръжка изискваше сериозни инвестиции. Само отоплението поглъщаше 6 милиона форинта годишно. За година и половина успяхме да приведем сградата в такова състояние, че стопанисването ѝ да стане икономично. Подменихме котлите, модернизирахме отоплителната система, комина, с една дума, сградата се поддържа и в нея могат да развиват дейността си нашите образователни и културни институции. (Тук е мястото на проектите и спестените хонорари, за значението на които говорихме по-горе.)

Освен ремонтите, в сградата бяха настанени и нови институции, с нови функции. Кои са те?

В сградата на улица „Байза“ функционират множество институции. Тя е дом за Българската двуезична

детска градина и за Българското училище за роден език. В детската градина имаме вече две групи, посещавани от общо 42 деца. Много е важно децата да бъдат възпитавани в подходяща среда, ето защо ремонтирахме стаите в детската градина и модернизирахме и училищния двор.

Училището за роден език има 80 ученика, от които тази година 16 започнаха обучението си в първи клас. В училището функционират 12 групи, разпределени според възраст и нивото на познания по езика. Важно е да се отбележи, че при завършване на училището учениците имат възможност да получат диплома за владее на български език на средно и напреднало ниво. Наред със съществуващите институции сградата се обогати с три нови. Открихме Българския културен, документален и информационен център. В този център се помещава библиотека, която работи за архивирането на множество издания и книги. Центърът е с безплатен вход и всеки може да се

Pontosan mely intézmények állnak az Önkormányzat fenntartásában?

Saját fenntartású óvodánk és nyelvoktató iskolánk van. Létrehoztunk egy könyvtárat és egy dokumentációs központot. Mi finanszírozzuk a Bolgár Művelődési Ház alkalmazottjainak költségeit is.

Tekintsük át konkrétan az elmúlt 4 év eredményeit és prioritásait.

Mérföldkő az elmúlt 4 év történetében, hogy hosszas egyeztetések után sikerült jogilag is birtokba vennünk a Bajza utcai épületet. Ez azt jelenti, hogy hivatalosan is a Bolgár Országos Önkormányzat lett az épület vagyongazdálkodója. Ennek a sikernek komoly története van, amire most szeretnék kicsit részletesebben is kitérni.

2011 szeptemberében a Bolgár Állam megszűntette a Hriszto Botev Általános

Iskolát és Gimnáziumot. Ahhoz, hogy ne veszítsük el az épületet (a jelenlegi oktatási és közigazgatási bázisunkat) sürgősen lépnünk kellett, így egy hónappal később, októberben birtokba vettük a létesítményt. Az épület maga nagyon rossz állapotban volt, így komoly költségeket jelentett a fenntartása. Csak a fűtés 6 millió forintot emésztett fel egy évben. Másfél év leforgása alatt sikerült olyan állapotba hoznunk az épületet, hogy gazdaságossá váljon a működtetése. Kicseréltük a kazánokat, korszerűsítettük a fűtést, a kéményt, egyszóval fenntarthatóvá tettük az épületet, hogy itt tudjanak működni az oktatási és kulturális intézményeink. Itt van jelentősége a pályázatoknak és a megta- karított tiszteletdíjaknak, amiről fentebb beszéltünk.

A felújítás mellett új intézményekkel és funkciókkal is bővült az épület. Melyek ezek?

A Bajza utcai épület falai között számos intézmény működik. Az épület ad otthont a Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvodának és a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolának. Az óvoda ma már két csoporttal működik, melyeket összesen 42 gyermek látogat. Nagyon fontos, hogy a gyermekek megfelelő környezetben nevelkedjenek, így az óvodai tantermek felújítása mellett az iskola udvarát is korszerűsítettük.

A Nyelvoktató Iskola 80 tanulót tudhat magáénak, akik közül idén 16-an kezdték meg első osztályos tanulmányaikat. Az iskola 12 csoportot működtet, amelyek korosztály és nyelvtudás szerint kerülnek meghatározásra. Fontos megjegyezni, hogy az iskola

възползва от неговите услуги.

Освен всичко това нашата общност се гордее с много творци, на които решихме да дадем поле за изява и между стените на сградата. Открихме нашата Българска галерия, която ще представлява една постоянна експозиция на произведенията на българските творци от Унгария.

Едно от най-свежите цветни петна измежду културните ни институции е Театралната формация „Малко Театро“. Както всяка театрална труппа, така и Малко Театро имаше нужда от зала за своите най-нови представления и репетиции. Много ни радва фактът, че можахме да им предоставим салон в сградата.

Бих желал да подчертая, че от сградата, която беше пред закриване, успяхме да създадем една многопластова и добре действаща база, която служи като основа за нашата образователна и културна дейност. Този успех е общо постижение, възможно благодарение на това, че когато беше необходимо, общност-

та действаше като един човек, за да се осъществи всичко това. Мисля, че това е тайната на нашата общност и за продуктивната ни дейност до ден днешен.

Да направим обратен завой към образованието. Българското републиканско самоуправление винаги е ценяло високо образованието. Как преценяваш настоящата дейност и положение на Българското училище за роден език?

Наред с институционалното разширяване на сградата на улица „Байза“ другата ни сериозна ръководна линия през изминалите четири години беше осъвременяването на образованието и повишаването на неговата ефективност. Първо трябваше да изясним задачите и дългосрочните цели на детската градина и училището. Езикът е основата на нашата общност. За да може тя да се съхрани, трябва да се осигурят и нужните условия за езиковото обучение, за предаването на езика. А те са:

1. База

2. Учебници

3. Педагози

Бих желал да се спра по-подробно на тях.

База – Тя вече е налична, тъй като успяхме да пригодим за тази цел сградата на улица „Байза“, но за нея говорих вече по-горе, така че сега няма да се спирам на това.

Учебници – По отношение на учебниците предприехме сериозни стъпки, а именно: започнахме сами да ги издаваме. За да се осмисли значението на това решение, трябва да ви представя предисторията.

Голяма част от децата, които посещават езиковото училище, идват от унгарскодоминираща среда, тоест в повечето от семействата не се използва българският език. Учебниците от България са сложни за нашите възпитаници, защото учениците с майчин език и тези, които тепърва усвояват езика, не са на еднакво ниво. Ето защо ние започнахме да издаваме наши собствени учебници. Трябваше да намерим

befejeztével a diákoknak lehetőségük nyílik érettségi bizonyítványt szerezni bolgár nyelvből közép és emelt szinten is.

A meglévő intézményeink mellett három új létesítménnyel gazdagodott az épület. Megnyitottuk a Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központunkat. Ez a központ egy könyvtárat is magába foglal, ami számos kiadványnak és könyvnek archiválását segíti elő. A központ ingyenesen látogatható és bárki által igénybe vehető. Mindezek mellett a közösségünk számos művésszel büszkélkedhet, akiknek úgy döntöttünk, hogy szeretnénk az épület falain belül is teret adni. Megnyitottuk a Bolgár Galériánkat, amely egy állandó kiállítása lesz a Magyarországon élő bolgár művészeknek.

Kulturális intézményeink egyik legújabb

színfoltját képezi a Malko Teatro Színházi Társulat. Mint minden színházi társulatnak, úgy a Malko Teatrónak is szüksége volt egy előadóteremre, ahol bemutathatja legújabb előadásait és ahol próbálhat is Nagy örömeinkre szolgál, hogy átadhattunk nekik az épületben egy előadótermet. Szeretném kiemelni, hogy az épületből, ami a bezáras szélén volt sikerült létrehoznunk egy sokrétű és jól működő bázist, amely oktatási, és kulturális tevékenységeink alapjaként szolgál. Ez egy közös siker, ami azért jöhetett létre, mert amikor kellett, a közösség egy emberként fogott össze, hogy mindez megvalósulhasson. Azt gondolom ez a titka a mi közösségünknek és annak, hogy a mai napig hatékonyan működünk.

Kanyarodjunk kicsit vissza az oktatáshoz. A Bolgár Országos Önkormányzat

mindig is kiemelt helyen kezelte az oktatást. Hogyan értékeled a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola jelenlegi működését és helyzetét?

A Bajza utcai épület intézményi bővítése mellett az oktatás korszerűsítése és hatékonyságának növelése volt a másik komoly vezérfonal az elmúlt 4 évben. Először is tisztáznunk kellett az óvoda és iskola feladatait, távlati céljait. A nyelv a közösségünk alapja. Ahhoz, hogy a közösségünk ténylegesen fenn tudjon maradni, biztosítani kell a nyelvoktatáshoz, nyelvtáadáshoz szükséges feltételeket. Ezek a következők:

1. Bázis

2. Tankönyvek

3. Pedagógusok

A következőkben szeretnénk ezekre részletesebben kitérni.

метод, с който нашите ученици да усвоят и да използват българския език по най-ефективен начин, и тук решение се оказаха съставените от нас учебници.

С помощта на различни проекти по Оперативна програма „Обществено обновяване“ (ТАМОР) и други конкурси за издателски проекти отпечатахме един буквар с тетрадка (за първокласници) и един учебник с работна тетрадка по народознание (за 1-4 клас). Важно е да се отбележи, че при издаването на учебници говорим за разходи от десетки милиона форинта.

В процес на подготовка са следните учебници:

Учебник по народознание с работна тетрадка (5-8 клас)

Учебник по народознание с работна тетрадка (9-12 клас)

Работни тетрадки по български език и литература (3-4 клас, 5-6 клас, 7-8 клас)

Учебник за предучилищна възраст (за деца в детската градина)

Наша първостепенна цел при издаването на учебници е да покрием всички възрастови групи, тоест всички випуски в училището да използват нашите издания в учебния процес. Наша гордост е, че учебното ни книгоиздаване е толкова успешно, че получаваме признание дори от чужбина. Няколко чуждестранни български училища използват като пример нашите издания и желаят да ги прилагат в своето обучение. Вече се водят преговори и други чуждестранни български училища да учат по нашите учебници. Ние сме така да се каже пионери в българската образователна система извън граница.

Също като сериозен резултат може да бъде отчетен фактът, че успяхме да акредитираме Българското училище за роден език в българската образователна система. Въз основа на това училището участва в нормативната субсидия (според квотите за ученици). Благодарение на това училището получава една

стабилна помощ от две страни – от Унгария и от България.

Педагози

Сред дългосрочните ни цели фигурира създаването на „тим“ от местни педагози. Двама от понастоящем работещите в детската градина и училището учители са от България. Разбира се, отчитаме преимуществото на това, че педагози от държавата-майка се занимават с учениците, но трябва да повишим и броя на местните педагози. Целта е да обучим възможно повече бъдещи преподаватели измежду нашите възпитаници. Така образователната ни система ще се превърне в самоподдържаща се в пълна степен. Тук особено важна е ролята на българската държава по отношение на студентските стипендии и специализации, но разбира се зависи и от нас самите какъв карьерен модел ще можем да осигурим на бъдещите педагози.

Може да се каже, че Българското

Базис – ez most adott, mivel a Bajza utcai épületet sikerült erre a célra kialakítanunk, de erről fentebb már beszéltem, így most nem részletezném.

Танкönyvek – A tankönyvek terén komoly lépéseket tettünk, ugyanis saját tankönyvkiadásba kezdtünk. A döntés jelentőségének átlátásához szükséges ismertetni az előzményeket.

A nyelvoktató iskolába járó gyerekek nagy része magyar domináns környezetből érkezik, mivel a családok többségében nem a bolgár nyelv a használatos. Így a bulgáriai tankönyvek bonyolultak a diákjaink számára, hiszen más szinten van egy anyanyelvi diák és egy a nyelvet most elsajátító tanuló. Épp ezért kezdtünk saját tankönyvkiadásba. Meg kellett találnunk azt a módszert, amivel a diákjaink a leghatékonyabban tudják elsajátítani és használni a bolgár nyelvet, ehhez pedig az általunk összeállított tankönyvek jelentik a megoldást.

Különböző ТАМОР és más tankönyvkiadási pályázatok keretein belül kiadtunk egy ABC-s könyvet (1. osztályosoknak), és egy népismereti tankönyvet munkafüzettel (1-4. osztályosoknak). Fontos megjegyezni, hogy a tankönyvkiadásnál több tízmillió költségekről beszélünk.

A következő tankönyvek vannak még készülőkben:

Népismeret tankönyv + munkafüzet (5-8. osztály)

Népismeret tankönyv + munkafüzet (9-12. osztály)

Bolgár nyelv és irodalom munkafüzet (3-4. osztályosoknak, 5-6. osztályosoknak, 7-8. osztályosoknak)

Iskolai előkészítő könyv és munkafüzet (iskola előtt álló óvodásoknak)

Elsődleges célunk a tankönyvkiadásnál, hogy minden korosztályt lefedjünk, azaz az iskola valamennyi évfolyama a mi kiadványainkat használja az oktatáshoz.

Büszkeségünk, hogy a tankönyvkiadásunk olyan siker, amelyet külföldön is elismernek. Több határon túli bolgár iskolának a mi könyveink szolgálnak mintaként és szeretnék a mi kiadványainkat használni az oktatáshoz. Már zajlanak a tárgyalások, hogy más külföldi bolgár iskolák is a mi tankönyveinket használhassák. A határon túli bolgár oktatási rendszerben úttörők vagyunk. Szintén komoly eredményként könyvelhető el, hogy a Bolgár Nemzetiségi Nyelvoktató Iskolát sikerült a bolgár állami oktatási rendszerbe akkreditáltatni. Ez alapján az iskola normatív (fejkvóták szerinti) támogatásban részesül. Ennek köszönhetően az iskola egy stabil kétoldali – magyarországi és bulgáriai – támogatást tudhat magáénak.

Pedagógusok

Hosszú távú céljaink között szerepel, hogy egy helyi magyarországi pedagógusgárdát tudjunk létrehozni. A jelenleg az óvodában és az iskolában nálunk dolgozó

републиканско самоуправление играе сериозна роля на институционално и образователно ниво. Коя друга дейност трябва да споменем?

Задължително бих желал да подчертая нашата издателска дейност. И през изминалите четири години запазихме двуезичния месечник „Български вести“, който достига до всяко българско семейство, погрижихме се и за излизането на „Хемус“, списанието за обществен живот и култура. Радваме се, че издадохме библиографията на Райна Симеонова Харгитаине „Български книги и други издания на унгарски език“, с която документирането на излезлите до този момент на унгарски език български издания е пълно. Като успех отчитаме и факта, че поради големия интерес кулинарното ни издание „Моята българска готварска книга“ беше допечатано в допълнителен тираж от 1000 броя.

Освен печатни издания подпомог-

нахме и издаването на музикални и аудиовизуални носители. С наша помощ излезе албумът на оркестър Право „Ой ти моме“ – едно истинско потапяне в балканския фолклор. Много се радваме, че ще можем да представим и албума на Габриела Хаджикостова и Николай Иванов – ОМ „Сърцето на динята“, с който двамата артисти разкриват същината на българщината. Достоен отпечатък от миналото на нашите предци ни представя филмът на режисьора Жужа Кьорьоши „Градините и градинарите на тази земя“.

Един от определящите проекти през настоящата година бе откриването на Паметника на българския градинар и българската чешма. С този паметник успяхме по подобаващ начин да отдадем почит на нашите предци. На всички онези, които положиха основите на нашата общност преди сто години. Без тяхната работа днес не бихме били тук. Създавайки па-

метника, възкресихме пред членовете на нашата общност техния дух и вярвам, че настоящата съзидателна дейност ще окаже същото въздействие върху следващите поколения, каквото оказа върху нас дейността на нашите предци.

Интервюто изготви:

Виолет Доци

педагогусок közül ketten Bulgáriából érkeztek hozzánk. Természetesen megvan az előnye annak, hogy anyaországi pedagógusok foglalkoznak a diákokkal, de növelni kell a helyi pedagógusok létszámát is. Az a cél, hogy a mi diákjaink közül minél több leendő pedagógust neveljünk ki. Így válna teljes mértékben fenntarthatóvá az oktatási rendszerünk. Itt válik különösen fontos a bolgár állam szerepe az egyetemi ösztöndíjakkal, továbbképzések támogatásával, de természetesen rajtunk is múlik, hogy milyen életpályamodellt tudunk biztosítani pedagógusaink számára.

Az elmondható, hogy a Bolgár Országos Önkormányzat intézményi és oktatási szinten is komoly szerepet vállal. Milyen más tevékenységet érdemes még megemlíteni?

Mindenképpen szeretném kiemelni a kiadói tevékenységünket. Az elmúlt 4 évben is fenn tartottuk a Bolgár Hírek kétnyelvű havilapot,

amely eljut minden bolgár családhoz, továbbá a Haemus társadalmi és kulturális folyóirat megjelenéséről is gondoskodtunk. Nagy örömünkre szolgál, hogy kiadhattuk Hargitainé Szimeonova Rajna „Bolgár könyvek és más nyomtatványok magyar nyelven” című bibliográfiáját, amellyel teljessé vált az eddigi magyar nyelven megjelent bolgár kiadványok dokumentációja. Szintén sikerként könyveljük el, hogy „Az én bolgár szakácskönyvem” című gasztronómiai kiadványunkat további 1000 példányban kellett kinyomtatni a nagy érdeklődésre való tekintettel. Az írott kiadványaink mellett hang- és audiovizuális hordozók megjelenését is támogattuk. A mi kiadásunkban jelent meg a Pravo zenekar új „Oj ti momе” című lemeze, amely valódi betekintést nyújt a balkáni népzene világába. Szintén nagy örömünk, hogy bemutathatjuk Hadzsikosztova Gabriella és Nikolaj Ivanov–ОМ „А динье сърце” című lemezét, amelyben a művészek a bolgarság mibenlétét ragadják meg. Méltó korlenyomatot ad őseink

múltjáról Kőrösi Zsuzsa rendező filmje, amely „A föld kertjei és kertészei” címen jelent meg. Az elmúlt négy évben is támogattuk a helyi/vidéki önkormányzatainkat és a táncsoportjainkat. Támogatjuk a Roszica, a Jantra és a Zornica táncegyüttest, továbbá a Malko Teatro színtársulatot is. Szeretném még megemlíteni a középiskolásaink, egyetemistáink számára létrehozott ösztöndíjrendszerünket, amelyet egyedülként működtetünk a nemzetiségek között. Az idei év egyik legmeghatározóbb projektje a bolgárkertész-szobor és ivókút átadása volt. Ezzel az emlékével sikerült méltóképpen megemlékeznünk őseinkről. Azokról az ősről, akik 100 évvel ezelőtt letették közösségünk alapjait. Akik munkája nélkül ma nem tarthatnánk itt. Az emlékmű létrejöttével a közösségünkben újraéledt a szellemiségük, és bízom benne, hogy a jelenlegi értéktérítő munkák legalább olyan hatással lesz a következő generációkra, mint amilyen hatással elődeink munkája volt miránk.

Az interjút készítette: Dóczy Violetta

Képekben az elmúlt 4 év

Első helyezés az „Én bolgár vagyok” határon túli bolgár iskolások nemzetközi fesztiválján

Kazáncsere a Bajza utcában

Felújított óvodai és iskolai tantermek

Saját tankönyvkiadásba kezdtünk

Felújított óvodaudvar

Folyamatosan növekszik az óvodát és iskolát látogató gyerekek száma

Megnyílt a Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ a Bajza u. 44. száma alatt

Megnyílt a Bolgár Galéria a Bajza u. 44. száma alatt

Felavattuk a Bolgárkertész-emlékművet és ivókutát

Állami kitüntetést kapott a Haemus

Nemzetiségekért és és
Pro Cultura
Minoritatum Hungariae
díjat kapott a Malko
Teatro

A Magyar Köztársaság
Arany Érdemkereszt
kitüntetését kapta
meg Hadzsikosztova
Gabriella

Simeon Veliki érdemrendet kapott
C. Nagy István, a Malko Teatro
főrendezője

Pro Cultura Minoritatum
Hungariae díjat kapott a Lili Zafirova,
a Zornica Hagyományörző Együttes
koreográfusa

Megjelent Hadzsikosztova Gabriella és Nikolaj Ivanov OM új lemeze,
a *Dinnye szíve*

Petar Sztojanovics, Bulgária
kulturális minisztere kitüntette a
Zornica Hagyományörző Együttest,
a bolgár kultúra és hagyományok
magyarországi terjesztéséért

Megkapta a Nemzetiségekért díjat a Jantra

Továbbra is kiadjuk a Bolgár Hírek havilapot és a Haemus kulturális folyóiratot

Megjelent
Hargitainé Szimeonova Rajna
bibliográfiája

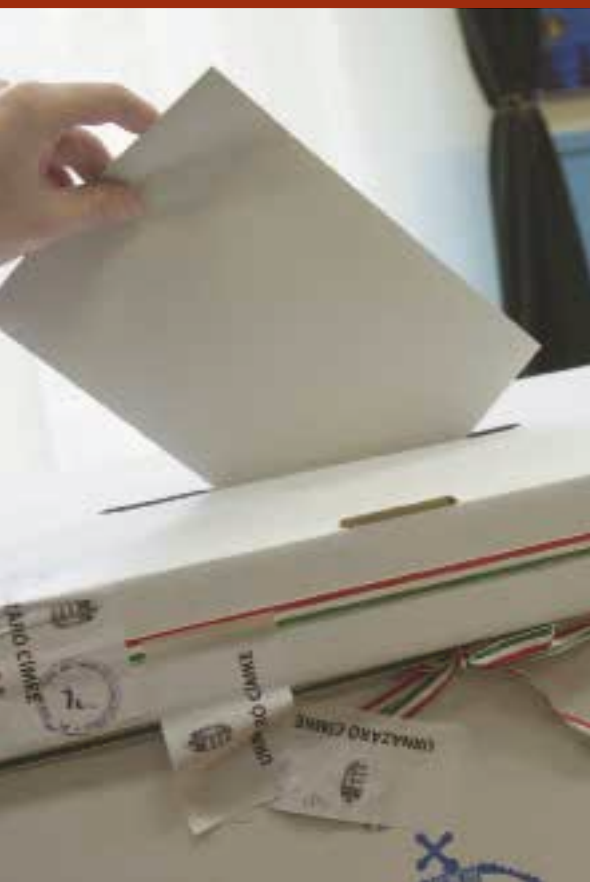

Új Pravo CD készült

Neofit Rilszki díjat kapott Kjoszeva Szvetla

Уважаеми читатели!

Съгласно закон CLXXIX. от 2011 г. относно избора на представители на национални самоуправления и правата на националностите, избор на българско национално самоуправление може да се осъществи единствено и само в об-

щини, в които броят на гражданите от дадената националност – според данните от последното преброяване на населението и информацията относно националната принадлежност – възлиза на трийсет души. В изборите могат да участват само лица, които са се регистрирали в изборните списъци на националностите до 26 септември 2014 година. Новото е, че местните самоуправления ще се състоят от трима души вместо от четирима, както беше досега.

В изборния списък на българската националност до 26 септември 2014 година са се регистрирали 1096 души. Изборът на представителите на българската националност ще се проведе на територията на 32 общини, а именно: в Будапеща в районите I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII; в страната – в Дебрецен, Дунахарасти, Дунакеси, Фешьожолца, Халастелек, Кечкемет, Мишколц, Печ, Шопрон, Сегед, Сигетсентмиклош. Новото е, че гражданите с право на глас, регистрирали се в изборните списъци на националностите, ще могат да гласуват също така и за столичния и националния регистър.

Изборите за национални самоуправления в общините, столицата и на национално ниво ще се проведат на 12 октомври 2014 година паралелно с избора на местни представители и кметове. Изборът на представители на националностите ще се състои в отделен избирателен кръг, за мястото на провеждането му избирателите ще бъдат допълнително уведомени.

Дружеството на българите в Унгария е номинирало общо 93 кандидати в 31 общини. Кандидатите за представители на ДБУ в случай, че бъдат избрани, ще продължат своята дейност, свързана със самоуправленията, която през изминалите 12 години създаде и доразви множество ценности като например: дейността на Българско училище за роден език и Българската двуезична детска градина, излизането на „Български вести“ и „Хемус“, системата за подпомагане на нашите граждански организации, танцови формации, театъра и българските общности в страната, стипендиантската програма, субсидирането на ремонта и поддръжката на Българския културен дом.

Tisztelt Olvasóink!

A települési, a fővárosi és az országos nemzetiségi önkormányzati választás 2014. október 12-én, a települési képviselők és polgármesterek választásával egyidejűleg kerül lebonyolításra. A bolgár választói névjegyzékbe 2014. szeptember 26-ig több mint 1200 fő iratkozott fel. 32 településen lesz megtartva bolgár nemzetiségi választás; ezek a következők: Budapesten: az I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII kerület;

vidéken: Debrecen, Dunaharaszti, Dunakeszi, Felsőzsolca, Halásztelek, Kecskemét, Miskolc, Pécs, Sopron, Szeged, Szigetszentmiklós. A nemzetiségi választás külön szavazóköri kerületben kerül lebonyolításra, amelynek helyszínéről minden választópolgár külön értesítőt kapott.

A választásokon kizárólag az vehet részt, aki 2014. szeptember 26-ig feliratkozott a bolgár nemzetiségi névjegyzékbe. Újdonság, hogy a helyi

önkormányzatok az eddigi 4 fő helyett 3 főből fognak állni, tehát a helyi önkormányzati választáson legfeljebb 3 jelöltre lehet szavazni! Újdonság az is, hogy a nemzetiségi névjegyzékbe feliratkozott választópolgárok közvetlenül szavazhatnak a fővárosi és az országos listára is! Ez azt jelenti, hogy a fővárosi lakosok 3 listára szavazhatnak (kerületi, fővárosi és országos), az egyéb településeken lakók, pedig 2 listára (helyi és országos). Azokon a településeken ahol

Уважаеми избиратели! За да съхраним всичко онова, което нашите предци са ни завещали през изминалото столетие, за да запазим всички ценности, които създадохме заедно през изминалите години, подкрепете с вота си на 12 октомври кандидатите на Дружеството на българите в Унгария!

Tisztelt választópolgár, ahhoz, hogy megóvjuk mindazt, amit őseink egy évszázados munkájukkal ránk hagytak, ahhoz hogy megóvjuk mindazokat az értékeket, amelyeket az elmúlt években közösen teremtettünk, október 12-én szavazatával támogassa a Magyarországi Bolgárok Egyesületének jelöltjeit!

Дружество на българите в Унгария
Magyarországi Bolgárok Egyesülete

nem lesz megtartva helyi bolgár önkormányzati szavazás, ott a névjegyzékbe feliratkozott választópolgárok csak az országos önkormányzati listára szavazhatnak.

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete 31 településen összesen 93 képviselőjelöltet, továbbá egy fővárosi és egy országos önkormányzati listát állított. Az MBE képviselőjelöltjei megválasztásuk esetén folytatni fogják azt az

önkormányzati tevékenységet, amely az elmúlt 12 évben számos értéket teremtett, illetve továbbfejlesztett, például: a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola és a Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda megalapítása és működtetése, a Bolgár Hírek és Haemus megjelenése, a Malko Teatro, a civil szervezeteink, táncsoportjaink és a vidéki bolgár közösségeink támogatása, a tanulmányiösztöndíj-rendszerünk fenntartása, a Bajza utcai épület felújítása és a

Bolgár Művelődési Ház fenntartásának támogatása.

„Биляна“ отново в България!

Танцовият състав „Биляна“ открива време гради и съхранява връзките с България. Тази година след продължителна организационна работа и подготовка съставът отново посети танцов лагер – прекара една чудесна седмица в приказно красивия Ивайловград с помощта и подкрепата на Калвинистката църковна общност в Карцаг.

Малката ни група, допълнена с настоящи и бивши възпитаници на Калвинистката гимназия „Надкун“, както и с техни преподаватели, наред с тежката работа и изучаването хореографията на новите танци, намери време и за почивка и за запознанство с местната култура; накрая всички участници се завърнаха в ро-

дината с усещането за незабравими преживявания.

Ивайловград се намира в Югоизточна България, близо до гръцката граница, но е недалеч и от европейската част на Турция, разположен е в източните дялове на Родопите. Съставът отдавна поддържа добри отношения с града, групи от местни танцьори неведнъж са гостували на състава „Биляна“ на българо-унгарски гала концерти. Настоящото пътуване до България бе по предложение и покана на Дарина Гайдарова, преподавател по народни танци, като целта беше на първо място „билянци“ да научат нови танци и хореографии, а на второ – да опознаят местната култура и гастрономия.

Деветдневният лагер надмина всички очаквания. Освен че разучиха два нови танца, членовете на състава успяха да включат в работата си присъединилите се към тях и ученици и учители, които досега не са се занимавали с танци. Те бързо и възторжено се запознаха със стъпките на българските народни танци. Основна част в програмата бяха непрекъснатите уроци и репетиции (в дневната програмата танците неведнъж

присъстваха и предобед, и следобед), но огромната работа даде своите резултати: към края на лагера всички участници изиграха самоуверено и на ниво новия материал.

Освен споменатата Дарина Гайдарова в уроците по танци помагаша и Светла Кумурева и Красимира Георгиева, те почти винаги бяха с групата: организираха прояви, екскурзионни пътувания, водиха ни по музеи и в близките села. В намиращото се недалеч от Ивайловград село Свирачи се докоснахме до местната култура в напълно автентична атмосфера: момчетата се учиха да тъкат от възрастни местни жени, а момчетата – да нижат и сушат тютюн от селяните, които работеха отвън на улицата. Върховен момент през тази седмица беше, когато местните хора и унгарските им гости спонтанно се хванаха на хоро на улицата, докато селяните ги черпеха с диня, пипер и други домашни зеленчуци, плодове, козунаци и местни специалитети. Липсата на общ език не помрачи доброто настроение – музиката, срещата на културите, общата работа и безграничната обич, с която местните посрещнаха своите гости от чужбина,

Újra Bulgáriában a Biljana!

A Biljana néptáncegyüttes hosszú ideje építi és ápolja bulgáriai kapcsolatait. Az idén hosszas szervezőmunka és előkészületek után ismét sikerült tánc táborba vonulniuk, a Karcagi Református Egyházközség segítségével és támogatásával a festői szépségű Ivajlovgradban töltöttek el egy csodás hetet.

A gimnázium jelenlegi és volt tanulóival, illetve tanáraival kiegészült kis csapatnak a kemény munka és az új koreográfiák elsajátítása mellett a pihenésre és a helyi kultúra megismerésére is jutott ideje, és végül minden résztvevő örököse emlékeztető, felejthetetlen élményekkel a társaságban tért haza.

Ivajlovgrad Bulgária délkeleti részén, a görög határ mellett, de Törökország európai részétől sem messze, a Rodope hegység keleti nyúlványai között fekszik. A várossal régóta

jó kapcsolatot ápol az együttes, helyi táncosok egy csoportját már több bolgár-magyar gálaműsor alkalmával is vendégül látták a biljanások. Most egy tanítónőként dolgozó táncos, Darina Gaydarova meghívására és invitálására utaztak Bulgáriába, ahol elsősorban új táncok és koreográfiák megtanulása, másodsorban pedig a helyi kultúra és gasztronómia megismerése volt a céljuk. Az összesen 9 napos tábor minden várakozást felülmúlóan jól sikerült. Két új koreográfia elsajátítása közben az együttes tagjainak sikerült bevonni munkájukba a velük együtt kiutazó, de korábban nem táncoló diákokat és tanárokat is, akik lelkesen és gyorsan ismerkedtek meg a bolgár néptánc lépéseivel. A program gerincét a folyamatos tanulás és próbálás adta (nem egyszer délelőtt és délután egyaránt szerepelt tánc a napirendben), de a rengeteg munkának az eredménye is meglett:

a tábor végére minden résztvevő magabiztosan és színvonalasan táncolta a begyakorolt koreográfiákat.

A már említett Darina Gaydarova mellett Svetla Kumureva és Kraszimira Georgieva segített a táncok betanításában és koreografálásában, de ők hárman egyébként is szinte mindig a csoport mellett voltak: programokat szerveztek, kirándulási útvonalat terveztek, de múzeumokba, és a környező falvakba is elvitték a csapatot. Az Ivajlovgradtól nem messze fekvő Szviracsiban egészen autentikus forrásokon keresztül érintkeztek a helyi kultúrával, a lányok idősebb, helyi néniktől szöni, a fiúk az utcán dolgozó lakosoktól dohányt fűzni és szárítani tanultak meg. A hét egyik csúcspontja volt, amikor a falu utcáján a helyiek és magyar vendégeik spontán körtáncba kezdtek, miközben a falusiak dínnyével, paprikával és egyéb házi zöldségekkel,

свързаха здраво млади и възрастни, българи и унгарци.

Групата опозна, разбира се, Ивайловград и околностите му, разходи се в близкия горски резерват (Дупката), катери се (екопътека Бяла река), посети историческия и етнографския музей, намиращите се наблизо останки на древноримската резиденция Вила Армира, стария град, импозантният главен площад, проектиран за манифестации през социализма. Групата посвети един ден на почивка и на морето, посети бреговете на Александруполис в Гърция, на близо 150 км от Ивайловград, пътят се докосна до Димотика, прочута с приказно-красивата си византийска църква и спирация дъха иконостас.

Освен за танци, почивка и екскурзии танцьорите от „Биляна“ намериха време и да затвърдят връзките си с България. Водени от ръководителя на танцовата формация и преподавател в Калвинистката гимназия „Надкун“ в Карцаг – Янош Майор, посетиха местното училище, където се срещнаха с членове на учителската колегия, след което предадоха на директорката Александра Хорозова поздравителен адрес от председателя

на директорския съвет Негово преподобие Тибор Конц и на главния домакин Лайош Сентеши. Целта е между двете училища и двата града да се създаде успешно, ползотворно и за двете страни сътрудничество и колкото е възможно повече ученици да могат да се запознаят с културата, красотите и танците на другата държава. Както изглежда, има положителна нагласа за това и от българска страна, така че в бъдеще е напълно възможно да се увеличат унгарските посетители в региона.

Последната вечер от лагера съставът беше посетен от кметицата на Ивайловград Диана Овчарова, градоначалничката отправи сърдечно приветствие към унгарските гости. В речта си подчерта голямата си радост от чуждия интерес към културните традиции, танците и начина на живот в нейната родина и сподели искрената си надежда между Карцаг и Ивайловград да се формира дългосрочно сътрудничество.

Бързо, почти като миг отлетяха тези девет дни. Пловдив и София с историческите си забележителности предложиха вълнуващи гледки по пътя към дома и макар да нямаше време да опознаят всички чудеса и

тайни на България, учениците, възрастните и учителите от Карцаг се обогатиха с множество преживявания. Танцьорите и всички, които виждаха България за пръв път, бяха единодушни, че са надникнали в една напълно специфична култура: непосредствеността на местните, тяхната бекористна обич и приятелски чувства бяха неизменна част от тази кратка, но съдържателна екскурзия, като независимо от националността си всички бяха свързани от любовта към танците и от любопитството, което хранят към традициите на другия. От името на всички членове на състава бих желал да изразя благодарността си на своя бивш началник отдел, учителя Янош Майор, за неуморната му организаторска работа, за превода, за помощта, за търпението. Господин учителят „ни доведе и тук“ – както научихме от него по време на пътуванията до България през изминалите години.

Янош Келе – бивш възпитаник на Калвинистката гимназия „Надкун“ – Карцаг, в момента студент по икономика
Янош Майор преподавател

gyümölcsökkel, kaláccsal, helyi ételkülönlegességekkel kínálták őket. Bár közös nyelv nem volt, ez senkit nem akadályozott meg abban, hogy felhőtlenül jól érezze magát - a zene, a kultúrák találkozása, a közös munka, és az a határtalan szeretet, amivel a helyiek a külföldi vendégeket fogadták, láthatatlan kapocsként fűzte össze a fiatalokat és az időseket, a bolgárokat és a magyarokat.

A csoport természetesen Ivajlovgradot és környékét is felfedezte, kirándult a környező erdőben (Dupka), hegyet mászott (Bjala reka), bejárta a Helytörténeti és a Néprajzi Múzeumokat, a közelben fekvő, Vila Armira nevű ókori római rezidencia maradványait, a történelmi óvárost, az impozáns, még a szocializmus időszakának felvonulásaihoz tervezett főteret. Egy napot a pihenésnek és a tengernek is szentelt a csapat, az Ivajlovgradtól mintegy

150 km-re, de már Görögországban találhatók Alexandropolis partjait keresték fel, útközben érintve a festői szépségű bizánci templomáról, és annak lélegzetelállító ikonostázáról híres Dimotikát is. Az együtttest a tábor utolsó estéjén Ivajlovgrad polgármesterasszonya, Diana Ovcsarova látta vendégül, sőt, a városvezető szívhez szóló köszöntőt is intézett a magyar vendégekhez. Beszédében hangsúlyozta, rendkívüli módon örül neki, hogy külföldről is érdeklődnek hazája kulturális hagyományai, táncai, életmódja iránt, és őszintén reméli, hogy sikerül hosszú távú együttműködést kialakítani Karcag és Ivajlovgrad között.

Gyorsan, szinte pillanatok alatt szállt el a kicsivel több, mint egy hét. A hazafelé vezető úton Plovdiv és Szófia történelmi nevezetességei jelentették az izgalmas látnivalót, és bár nem volt idő megismerkedni Bulgária összes csodájával

és titkával, de így is élmények tucatjával gazdagodtak a karcagi diákok, felnőttek, tanárok. A táncosok és a Bulgáriával először találkozó is egyetértettek abban, hogy egy egészen különleges kultúrába nyertek betekintést: a helyiek közvetlensége, önzetlen szeretete és barátságos közeledése jellemezte ezt a rövid, de tartalmas kirándulást, miközben nemzetiségtől függetlenül mindenkit összekötött a tánc szeretete, és az egymás hagyományai iránt táplált kíváncsiság. A csoport összes tagja nevében szeretném köszönetemet és hálámat kifejezni egykori osztályfőnökömnek, Major János tanár úrnak a fáradhatatlan szervező munkáért, a tolmácsolásért, a segítségért, a türelemért. Tanár úr „ide is elhozott bennünket” - ahogy ezt már tőle megtanultuk az elmúlt évek bulgáriai utazásai során.

Kele János - KNRG öregdiákja, DE Közgazdász hallgató, Major János szaktanár

Балади и други приказки

На 11 септември 2014, четвъртък, малко след 18 часа в Българския културен институт в Будапеща започна представянето на първата стихосбирка на унгарски език на Георги Господинов „Балади и разпади“.

Сборникът е превод на публикуваното през 2007 година българско издание, плод на 15-годишен труд, събиращо на едно място четири поетически книги.

Дьорд Сонди, модератор на вечерта и „между другото“ преводач на стиховете, започва с песен и то не с коя да е, а с броеницата на Господинов „България! България!“ и още в самото начало ни дава да разберем, че ще станем свидетели на нещо необичайно. И наистина. Директорът на Издателство „Напкунт“ дарява присъстващите с едно особено преживяване, което с 22-те си „точки в програмата“ се превръща в събитие, обединяващо всички изкуства.

Почти всички столове в голямата зала на културния институт бяха заети, а структурата на програмата, отбраната публика, непосредствеността и всеобщият интерес към писателя създадоха приятелска атмосфера. Не се разигра обичайният за подобни вечери сценарий, участваха не няколко души, а всички, голяма част от публиката действително се превърна в герой на събитието. Както ясно подсказваше и поканата, Сонди се беше подготвил да изстреля цяла серия от фойерверки по този повод и беше обмислил всичко грижливо, за да може проявата да протече спонтанно. По време на вечерта главният герой рядко получава думата, но не се оставя и щом му се удаде възможност, издава някоя нова случка за себе си. Унгария е важна за него поради две причини. Дядо му тук кара военната си служба и се връща в България с множество унгарски думички, които по-късно завещава на семейството си. А от друга страна на 15 години тук, в близост до Базиликата „Свети Ищван“, Господинов написва първото си любовно стихотворение.

В началото на 90-те години Георги Господинов е част от една квадрига – „четворен впряг“, чиито членове пародират големи български поети, възраждайки едно значимо формирание от началото на века, кръга „Мисъл“, чиито членове са д-р Кръстев, Пенчо Славейков, Пейо Яворов и Петко Тодоров. Подобно на

тях, те искат да възкресят великаните в българската литература във времена на промени. На Господинов се пада ролята на символиста Пейо Яворов. Интересно – отбелязва поетът, че накрая всички изживяват в творчеството си приетите роли, всички изминават аналогични пътища с алтер егото си. За щастие обаче нашият главен герой не става самоубиец!

Редом с главния герой на вечерта се появяват и множество второстепенни, актьорът Тамаш Варга чете откъси, пианистът Ищван Лайко и дуетът на двамината от оркестър „Месечинка“ – Аннамария Ола и Емил Билярски, които с музикалния си съпровод повдигат настроението. По време на вечерта художникът Тивадар Тьорьок рисува карикатура на големия гост.

Ищван Вьорьош, който е със стипендия в Германия и поради това пропусна събитието, все пак „присъстваше“ със своето приветствие, прочетено от неговия син. Краткото обобщение на поета, професор по чешка литература, даде професионална, обобщена и жива картина на творчеството на Господинов. В него той определя героя на вечерта като индикатор за недоволството на общество, чиито творби са „сбирка от езикови камъни в един супермодерен музей“.

С включването на студенти на Сонди и негови колеги професори стиховете от „Балади и разпади“ са преведени на много езици – унгарски, български, цигански, португалски, латински, арменски, японски, турски. Тази инициатива бе замислена да подскаже, че трябва да се направи пълен превод на възможно повече езици на събраните в книгата мъдрости, за да могат хората да достигнат до тях. В културната кампания студенти и професори заедно дадоха своя вот за превода, а и публиката гласува „за“.

Анет Гецов

HAMAROSAN

BULFEST 2014 (Demeter-nap)

Az emlékezet fonala

népzenei és néptáncelőadás

2014. november 8. (szombat) 19.00 óra

RAM Colosseum

(1133 Budapest, Kárpát u. 23.)

Fellépők:

Jantra és Roszica Néptáncegyüttes,

Pravo és Slavia (Bulgária) zenekar

Mydros és Zora zenekar

Nikola Parov és Herczku Ágnes

Hadzsikosztova Gabriella

A műsor után táncház hajnalig

Jegyek kizárólag elővételben

a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában

1062 Budapest, Bajza u. 44., tel.: 06 1 216 4210

Főttámogató: Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat

Izдание на Българското републиканско
самоуправление
1062 Будапеща, ул. Байза 44.

Редакция:
Виолет Доци (главен редактор)
Андреа Генат, Светла Кьосева
Анет Генов, Кирил Над

Отговорен издател:
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на
държавната администрация и правосъдието,
Столичното българско самоуправление и на
Българските самоуправления в II, IV, V, VIII,
IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XX, XXI и XXIII
район на Будапеща и във Фелъшбьожца, Печ,
Сегед, Халастелек, Дунахараста, Дунакеси,
Кишкунлацхаза, Лорев, Мишколц, Дебрецен,
Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Bolgár Országos Önkormányzat
(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

Szerkesztőbizottság:
Dóczi Violetta (főszerkesztő),
Genát Andrea, Kjoszeva Szvetla
Gecov Anett, Nagy Kiril

Felelős kiadó:
Muszev Dancso

Megjelenik a Közigazgatási és Igazságügyi
Minisztérium, a FBÖ és a II., IV., V., VIII., IX.,
XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII.
kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi,
a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti,
a Dunakeszi, a Kiskunlácházi, a Lórévi,
a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi
és az Érdi Bolgár Önkormányzat
támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, iGlobe Nyomda

Magyarországi Bolgárok Egyesülete

Дружество на българите в Унгария
1097 Бр., Vágóhíd u. 62. / tel.: 216-6560
<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Bolgár Országos Önkormányzat

Българско републиканско самоуправление
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

Столично българско самоуправление
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211

Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

Българско училище за роден език
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

Българска двуезична малцинствена детска градина
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 06 20 250-7339

Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Info. Központ

Български културен, документационен и
информационен център

1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv
Templom / Българска православна църква Св. св.

Кирил и Методий
1097 Budapest, Vágóhíd u. 15. / tel.: 06-30-496-4997

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

Посолство на Република България в Унгария
1062 Budapest, Andrassy út 115.

tel.: 322-0836, 322-0824

Bolgár Kulturális Intézet

Български културен институт

1061 Budapest, Andrassy út 14. / tel.: 269-4246

Carevec Étterem / Ресторант Царевец

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. / tel.: 06-20-417-8576

Hotel Rila / хотел Рила

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. / tel.: 216-1621

ПРОГРАМА НА ЮБИЛЕЙНАТА ГОДИНА CENTENÁRIUMI KULTURÁLIS ÉV

21 октомври, вторник

18.00 – Представяне на книгата на Светослав Стойчев „Светкавица“

Място: Български културен институт,
1061 Будапеща, булевард Андрaши № 14

22 октомври, сряда

Димитровден във Фелшьожолца

15.00 – Благодарствена Света литургия в Унитарската църква

15.30 – Поднасяне на венци пред Паметника на българските градинари

Място: Фелшьожолца

7 ноември, петък

Конференция

10.00 – „Стопански миграции, институции и организационен живот на българите в диаспора“

Място: Български културен дом, 1097 Будапеща, ул. „Вагохид“ № 62)

8 ноември, петък

19.00 – БУЛФЕСТ

Място: РАМ Колосеум, 1133 Будапеща, ул. Карпат 23.

Október 21., kedd

18.00 – Sztojcssev Szvetoszláv Vaku című kötetének bemutatója

Helyszín: Bolgár Kulturális Intézet, 1061 Budapest, Andrassy út 14.

Október 22., szerda

Demeter-nap Felsőzsolcán

15.00 – Hálaadó istentisztelet a görög katolikus templomban

15.30 – Koszorúzás a Bolgárkertész-emlékműnél

Helyszín: Felsőzsolca

November 7., péntek

Konferencia

10.00 – „Gazdaság migráció, intézmények és szervezeti élet a diaszpórában élő bolgárok” körében.

Helyszín: Bolgár Művelődési Ház, 1097 Budapest, Vágóhíd utca 62.

November 8., szombat

19.00 - BULFEST

Helyszín: RAM Colosseum, 1133 Budapest, Kárpát u. 23.

